

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmma Totivs Theologiae S. Thomae Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Secvndæ Secvndæ Partis Volumen Secundum

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romae, 1619

Vtru[m] oporteat restitui quod quis non abstulit? 4

urn:nbn:de:hbz:466:1-38762

Ecce dimidium bonorum meorum do pauperibus :
Ad tertium dicendum, quòd iudex condemnando, iustè potest accipere aliquid amplius loco emendatæ : quod tamen antequam condemnaretur, non debebatur.

ARTIC. IV.

347

Virum aliquis debeat restituere quod non abstulit?

AD quartum sic proceditur. Videtur, quòd aliquis debeat restituere quod non abstulit. Ille enim qui damnum infert alicui, tenetur damnum removere. sed quandoque aliquis damnificat aliquem ultra id quod accepit: puta cum aliquis effodit femina, damnificat eum qui seminavit in tota messe futura; & sic videtur quòd teneatur ad eius restitutionem. Ergo aliquis tenetur ad restitutionem eius, quod non abstulit.

¶ 2 Præterea, ille qui detinet pecuniam creditoris ultra terminum præfixum, videtur eum damnificare in toto eo quod lucrari de pecunia posset: quod tamen ipse non aufert. Ergo videtur quòd aliquis teneatur restituere quod non abstulit.

¶ 3 Præterea, Iustitia humana derivatur à iustitia diuina. Sed Deo debet aliquis restituere plus quàm accepit ab eo: secundum illud Matth 25. Sciebas quod meto vbi non semino, & congreco vbi non sparsi. Ergo iustum est vt etiam restituat homini aliquid quod non accepit.

SED contra est, quòd recompensatio ad iustitiã pertinet, in quantum æqualitatem facit. Sed si aliquis restitueret quod non accepit, hoc non esset æquale. Ergo talis restitutio non est iustum quòd fiat.

RESPONDEO dicendum, quòd quicumque damnificat aliquem, videtur ei auferre id in quo ipsum damnificat. Damnum enim dicitur ex eo quod aliquis minus habet quàm debet habere, secundum Phil. in 5. *Eth. Et ideo homo tenetur ad restitutionem eius in quo aliquè damnificauit. Sed aliquis dānificatur dupliciter. vno modo, quia aufertur ei id quò actu

lib 5 c. 4.
to. 5.

¶ 4 habe-

habebat : & tale damnum est semper restituendum, secundum recompensationem æqualis: puta si aliquis damniñcet aliquem diruens domum eius, tenetur ad tantum quantum valet domus. Alio modo, si damniñcet aliquem impediendo, ne adipiscatur quod erat in via habendi. Et tale damnum non oportet recompensare ex æquo: quia minus est habere aliquid in virtute, quàm habere actu. Qui autem est in via adipiscendi aliquid, habet illud solum secundum virtutem, vel potestatem: & ideo si redderetur ei, vt haberet hoc in actu, restitueretur ei quod est ablatum non simpliciter, sed multiplicatum: quod non est de necessitate restitutionis, vt dictum * est. Tenetur tamen aliquam recompensationem facere secundum conditionem personarum & negotiorum.

art. prac.

Et per hoc patet responsio Ad primum & Secundum. Nam ille qui semen sparsit in agro, nondum habet messem in actu, sed solum in virtute. Et similiter ille qui habet pecuniam, nondum habet lucrum in actu, sed solum in virtute: & vtrumque potest multipliciter impediri.

Ad tertium dicendum, quòd Deus nihil requirit ab homine, nisi bonum quod ipse in nobis seminavit. Et ideo verbum illud vel intelligitur secundum pravam estimationem serui pigri, qui existimavit se ab alio non accepisse: vel intelligitur quantum ad hoc, quòd Deus requirit à nobis fructus donorum qui sunt & ab eo & a nobis: quamuis ipsa dona à Deo sint sine nobis.

ARTIC. V.

Vtrum oporteat semper restitutionem facere ei, à quo acceptum est aliquid?

348

4. d. 15. q.

1. a. 5. q.

4. q. opu.

67 et opu.

73. c. 17.

q. 18.

AD quintum sic proceditur. Videtur, quòd non oporteat semper restitutionem facere ei, à quo acceptum est aliquid. Nulli enim debemus nocere. Sed aliquando esset in nocementum hominis, si redderetur quod ab eo acceptum est, vel etiã in nocementum aliorum, puta si aliquis redderet gladium depositum furioso,